

4. Gyermekvédelmi gondoskodás

- családba fogadás

A szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő kérelmére a gyermeket a gyámhivatal hozzájárulásával családba fogadhatja rokon vagy más személy is, ha a szülő egészségi állapota, távolléte, vagy más családi ok miatt a gyermeket a szülő átmenetileg nem képes nevelni, gondozni.

A családbafogadás a szülő kérelmére történik, és mind a szülő, mind pedig a családbafogadó szülő kérelmére a gyámhivatal megszünteti.

A családbafogadó szülőt a gyámhivatal gyámul rendeli, így a gyermek gyámságának ideje alatt a szülő szülői felügyeleti joga szünetel. A családbafogadás ideje alatt a szülő tartási kötelezettsége fennáll.

A családbafogadás az alapjául szolgáló ok előrelátható fennállásáig tart, fenntartását a gyámhivatal a gyám tájékoztatása alapján évente felülvizsgálja.

- ideiglenes hatályú elhelyezés

Ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a települési önkormányzat jegyzője, a gyámhivatal, valamint a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv) a gyermeket ideiglenesen

- a) a nevelésére alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél, vagy ha erre nincs lehetőség,
- b) a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását is biztosító nevelőszülőnél, vagy ha erre nincs lehetőség - az ideiglenes hatályú elhelyezés biztosítására is kijelölt - gyermekotthonban helyezi el, és erről haladéktalanul értesíti a gyámhivatalt, illetve külföldi állampolgárságú gyermek esetében a Kormány által kijelölt gyámhivatalt.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettségnek minősül a gyermek olyan bántalmazása, elhanyagolása, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat.

Az ideiglenes hatályú elhelyezéstől kezdődően a szülő gondozási, nevelési joga szünetel.

A beutaló szerv döntése ellen fellebbezésnek helye nincs.

A gyámhivatal - az ideiglenes hatályú elhelyezést követően - függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján kerül sor - annak elrendelésétől számított

- a) harminc napon belül megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy
- b) harminc napon belül elrendeli a gyermek átmeneti vagy tartós nevelésbe vételét, vagy
- c) hatvan napon belül pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a gyermekelhelyezés megváltoztatása, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránt.

Ha a gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezés alapján azt állapítja meg, hogy a szülői felügyelet megszüntetésének okai nem állnak fenn, de a gyermek fejlődése a korábbi környezetében nincs biztosítva, 60 napon belül pert indít a szülő (szülők) ellen a gyermeknek a különélő másik szülőnél vagy harmadik személynél történő elhelyezése iránt.

A gyámhivatal a per megindításával egyidejűleg megállapítja a szülő felügyeleti jogának szünetelését, a különélő másik szülő felügyeleti jogának feléledését, vagy azt a személyt, akinél a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, a gyermek gyámjául rendeli.

Ha a gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezést követően azt állapítja meg, hogy a szülői

felügyelet megszüntetésének okai fennállnak, 60 napon belül pert indít a szülő ellen a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránt, a perindítással egyidejűleg megállapítja a szülő felügyeleti jogának szünetelését, továbbá

a) megállapítja a különélő másik szülő szülői felügyeleti jogának feléledését, és felhívja őt e joga gyakorlására, ha a gyermeket ideiglenes hatállyal nála helyezték el,

b) a gyermek gyámjával rendeli azt a hozzátartozót vagy más személyt, akinél a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték,

c) gyámot (hivatásos gyámot) rendel, ha a gyermeket ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyezték el.

A gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezést megszünteti, ha

a) megállapítja, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezés feltételei nem álltak fenn, és a gyermek fejlődése korábbi környezetében - szükség esetén védelembe vétel mellett - biztosítható,

b) a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi,

c) a bíróság a szülői felügyelet megszüntetése, illetve a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránti perben jogerősen döntött,

d) a gyermeket családba fogadják,

e) a gyermeket örökbe fogadják,

f) a gyermeket tartós nevelésbe veszi.

- átmeneti, tartós nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését a családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelembe vétellel nem lehetett megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá, ha a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható. Az átmeneti nevelésbe vétellel egyidejűleg a gyámhivatal a gyermeket nevelőszülőnél vagy - ha ez nem lehetséges - gyermekotthonban, illetve fogyatékos vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el és gyámot (hivatásos gyámot) rendel.

Az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülőjének szülői felügyeleti joga szünetel.

Az átmeneti nevelésbe vétel addig biztosítja az egyéni elhelyezési terv szerint a gyermek otthon nyújtó ellátását, amíg a gyermek családjá képpé válik a gyermek visszafogadására.

A gyámhivatal az átmeneti nevelésbe vett gyermek és a szülő kapcsolatát, a szülőnek a nevelőszülővel, gyermekotthonnal, illetve fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonával való együttműködését, továbbá a szülő magatartásában, életvitelében és körülményeiben beálló változásokat folyamatosan figyelemmel kíséri.

Ha az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője kapcsolattartási jogával a gyermek vagy a gyermeket gondozó személy sérelmére visszaél és magatartásával a gyermek nevelését, testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését veszélyezteti, a gyermeket gondozó személy, illetve a gyermek gyámja (hivatásos gyámja) kezdeményezheti a gyámhivatalnál, illetve a bíróságnál a kapcsolattartási jog korlátozását, szüneteltetését vagy megvonását.

Ha az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője neki felróhatóan, a gyermek érdekét súlyosan sértő módon nem működik együtt a gyermeket gondozó nevelőszülővel vagy intézménnyel, a gyermekével nem tart kapcsolatot, továbbá magatartásán, életvitelén, körülményein a gyermek átmeneti nevelésének megszüntetése céljából nem változtat, illetőleg, ha a szülői felügyelet megszüntetésének egyéb oka valósult meg, a gyámhivatal pert indít a szülő ellen felügyeleti jogának megszüntetése iránt.

A gyámhivatal az átmeneti nevelésbe vétel fennállásának szükségességét a gyám, a hivatásos gyám, a nevelőszülő vagy intézmény, valamint a vér szerinti családot gondozó gyermekjóléti szolgálat és a területi gyermekvédelmi szakszolgálat tájékoztatása, illetve javaslata, továbbá, ha szükséges a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakvéleménye alapján évente - a három éven aluli gyermek esetében félévente - felülvizsgálja. A felülvizsgálat eredményeképpen a gyámhivatal dönt az egyéni elhelyezési terv, illetve a gondozási hely fenntartásáról vagy módosításáról, továbbá - a feltételek fennállása esetén - a szülői felügyelet megszüntetése iránti per

indításáról vagy, ha ez nem szükséges, a gyermek örökbefogadhatónak nyilvánításáról, vagy az átmeneti nevelés megszüntetéséről.

A gyámhivatal a szülő kérelmére vagy hivatalból a gyermek átmeneti nevelésbe vételét megszünteti, ha annak okai már nem állnak fenn.

Az átmeneti nevelésbe vétel megszűnik, ha a gyermek tartós nevelésbe került, örökbe fogadták, nagykorúvá vált, vagy ha a bíróságnak a gyermekelhelyezésre vonatkozó döntését követően a külön élő másik szülőhöz vagy harmadik személyhez került.

A gyámhivatal a gyermeket tartós nevelésbe veszi, ha

- a) a szülő vagy mindkét szülő felügyeleti jogát a bíróság megszüntette,
- b) a szülő vagy mindkét szülő elhalálozott, és a gyermeknek nincs felügyeletet gyakorló szülője,
- c) a gyermek ismeretlen szülőktől származik, feltéve, hogy a gyermek neveléséről gyám útján nem lehet gondoskodni,
- d) a szülő gyermeke örökbefogadásához az örökbefogadó személyének és személyi adatainak ismerete nélkül tett hozzájáruló nyilatkozatot, feltéve, hogy a gyermek ideiglenes hatállyal nem helyezhető el leendő örökbefogadó szülőnél.

A tartós nevelésbe vétellel egyidejűleg a gyámhivatal a gyermeket nevelőszülőnél vagy ha ez nem lehetséges gyermekotthonban, illetőleg fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában helyezi el és gyámot (hivatásos gyámot) rendel.

Ha a gyámhivatal a 6 hetesnél fiatalabb gyermeket ideiglenes hatállyal leendő örökbefogadó szülőnél helyezi el, akkor az elhelyezéssel egyidejűleg hivatásos gyámot rendel.

A gyámhivatal a tartós nevelésbe vételt a gyám (hivatásos gyám), a nevelőszülő vagy intézmény, valamint a területi gyermekvédelmi szakszolgálat tájékoztatása, illetve javaslata alapján évente - a három éven aluli gyermek esetében félévente - felülvizsgálja annak érdekében, hogy elősegítse a gyermek mihamarabbi örökbefogadását, vagy ha ez nem lehetséges, tartós családot pótló - nevelőszülői, gyermekotthoni - környezetbe kerülését.

Megszűnik a tartós nevelésbe vétel, ha

- a) a bíróság a szülői felügyeletet visszaállította,
- b) a gyermek a bíróság gyermekelhelyezési döntését követően más személy gyámsága alá került,
- c) a gyermeket örökbe fogadták,
- d) a gyermek nagykorúvá vált.

A gyámhivatal a kapcsolattartásra feljogosított szülő kérelmére a tartós nevelésbe vételt megszünteti, ha

- a) a gyermek örökbefogadására nem került sor, és
- b) a szülő személye és környezete alkalmas a gyermek nevelésére, feltéve, hogy a megszüntetés a gyermek érdekében áll.

- utógondozás, utógondozói ellátás elrendelése.

Az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták - a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri.

Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését.

A gyermek utógondozását a gyermek lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálat, a fiatal felnőtt utógondozását a gyermekotthon, a nevelőszülői hálózatot működtető vagy - az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermek esetén - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat látja el.

A gyámhivatal az utógondozást az otthonteremtési támogatás iránti kérelem előterjesztésekor ismételten elrendeli, melynek során elsősorban a fiatal felnőtt volt utógondozóját, ha ez nem lehetséges, a fiatal felnőtt lakóhelye szerinti területi gyermekvédelmi szakszolgálat utógondozóját rendeli ki.

A gyámhivatal az utógondozást az annak időtartama alatt nyújtott otthonteremtési támogatás elszámolásának időpontjáig meghosszabbítja.

A gyámhivatal a fiatal felnőtt kérelmére, - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám (hivatásos gyám) javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és

- a) létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy
- b) a nappali oktatás munkarendje szerint, vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, vagy
- c) szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

Az utógondozói ellátását a fiatal felnőtt huszonnegyedik évének betöltéséig kérheti.

Akkor nem biztosított a fiatal felnőtt létfenntartása, ha

- a) a havi jövedelme az öregségi nyugdíj legkisebb összegének háromszorosát nem haladja meg, vagy
- b) a nagykorúvá válásának időpontjában a rendelkezésére bocsátott készpénzvagyonának értéke az öregségi nyugdíj legkisebb összegének negyvenszerezését nem haladja meg, feltéve, ha lakhatása saját vagy közeli hozzátartozója lakókörnyezetében nem megoldható.

Az utógondozói ellátás a fiatal felnőtt huszonnegyedik évének betöltéséig ismételten elrendelhető. Nincs helye az ismételt elrendelésnek, ha a fiatal felnőtt a nevelőszülőjével vagy más utógondozói ellátást nyújtóval szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsított, illetve a házi rendet többször súlyosan megsértette és az utógondozói ellátást ezen okból történő megszüntetéséről rendelkező gyámhivatali határozat jogerőre emelkedésétől számított 1 év még nem telt el.

Az utógondozói ellátásban részesülő, tanintézményben nappali tagozaton tanulmányokat nem folytató munkaképes fiatal felnőtt köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

Az utógondozói ellátást nyújtó az utógondozói ellátásról szóló gyámhivatali határozat kézhezvételétől számított tizenöt napon belül megkeresi a gyámhivalt, és kezdeményezi az ellátás megszüntetését, ha a fiatal felnőtt az ellátást nem veszi igénybe, és ennek okáról nem értesíti az ellátást nyújtót.

Megszűnik az utógondozói ellátás

- a) a fiatal felnőttnek, az ellátás megszüntetésére vonatkozó bejelentését követő - a házi rendben meghatározott - idő elteltével,
- b) a fiatal felnőtt huszonnegyedik évének betöltésével, illetve a felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetén a tanulmányok befejezésével, de legkésőbb huszonötödik évének betöltésével.

A gyámhivatal az utógondozói ellátást megszünteti, ha a fiatal felnőtt

- a) ellátásának feltételei már nem állnak fenn,
- b) ellátását szociális bentlakásos intézmény biztosítja,
- c) a nevelőszülőjével vagy más utógondozói ellátást nyújtóval szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít,
- d) a házi rendet többször súlyosan megsérti és az ellátás megszüntetésével az intézmény érdekképviselői fóruma is egyetért.

A kérelem benyújtásának helye:

Fonyód Város Polgármesteri Hivatal Gyámhivatala
8640 Fonyód, Fő u. 19. 'A' épület 17. számú iroda
Tel.: (85) 562-991 és 562-980
Ügyintéző: Nagy Endréné